

آموزش ارتوپدی را چگونه ارزیابی می‌کنیم؟

ثبت کردن بخشی از آموخته‌های ارتوپدی توسط دستیاران را که بنام «لاگ بوک» خوانده می‌شود می‌توان با کمک برنامه رایانه‌ای انجام داد. این پیام مقاله‌ای است که در این شماره توسط دکتر قریشی و همکاران آنان از دانشگاه شهید بهشتی - به چاپ رسیده است - امروزه هنوز بسیاری از برنامه‌های تخصصی دنیا آزمونی نهایی برای بررسی و طبیعت دانشجویان خود دارند. «لاگ بوک» زمان زیادی است که بسیاری از موسسات و دانشگاه‌ها - چه در رشته‌های داخلی و چه جراحی - بکار گرفته می‌شود. در ایران و بخصوص در رشته ارتوپدی نیز سابقه طولانی داشته و معمولاً بصورت دفترچه‌ای توسط دستیار نوشته شده و توسط سرپرست گروه تایید می‌شود. هدف اصلی مطلع بودن از این واقعیت است که دستیاران چه نوع اعمال جراحی را دیده‌اند و این چنین دفترچه‌ای در بهترین فرم خود نشانگر تجربه‌ای است که دستیار در اطاق عمل کسب کرده است و مشاهده نموده و یا انجام داده است و نشانگر میزان خوب اجرا کردن آن عمل خاص و توانایی وی و تردستی او برای انجام آن در آینده نمی‌شود.

تلاش‌های دیگری برای قوی‌تر و موثرتر کردن سیستم ارزیابی انجام پذیرفته. از آن جمله گرفتن فیلم و ویدیو از یک دستیار در حال انجام یک عمل جراحی و بررسی آن توسط یک ارزیاب مستقل و بی‌نظر.

آوردن «بیمار نما» و یا انجام یک عمل جراحی روی مدل‌های پلاستیکی و دست‌ساز در کارگاه‌های آموزشی و یا روی جسد و ارزیابی کار یک دستیار ضمن انجام آنها راه دیگری برای ارزیابی است. لازم به یادآوری است که حتی جراحی روی جسد یا روی میز کارگاه آموزشی هرچند احساس اطمینان و آمادگی خوبی به دستیار برای انجام یک جراحی خاص را ارائه می‌دهد اما به هیچ‌وجه جایگزین آموزش روی بیمار زنده در اطاق عمل و تقویت توان تصمیم‌گیری‌های سریع و صحیح که در چنین شرایطی لازم است نخواهد بود.

«لاگ بوک» الکترونیکی ساده‌تر و موثرتر از کتابچه یادداشت خواهد بود و بخصوص برای ارزیابی کمبودهای آموزشی علمی هر دستیار در اعمال مختلف می‌تواند بسیار کارآمدی خوبی داشته باشد. جمع‌آوری چنین اطلاعاتی برای هیئت مورد تخصصی ارتوپدی و وزارتخانه برای بررسی توان دانشگاه‌های مختلف نیز می‌تواند مفید باشد.

لازم به ذکر است که محدودیت‌های خاصی برای استفاده از «لاگ بوک» نیز وجود دارد: مهم‌تر از همه تایید کننده‌ای که حضور یا انجام یک عمل جراحی را توسط دستیاری تایید می‌کند لازم است خود سابقه و تجربه خوبی را دارا باشد، صدیق و بدون غرض ارزیابی کند و بتواند «بازخورد» مناسب را به دستیار بدهد آموزش‌دهنده کم‌تجربه و ضعیف ارزیابی قوی و به درد بخوری را ارائه نخواهد کرد. در ضمن کنترل بسیار خوب و منظم از برنامه «لاگ بوک» - یا تجربه نویس «توسط هر بخش آموزشی لازم است و به روز شدن برنامه الزامی است.

باید به خاطر داشته باشیم که «تجربه نویس» بسیاری از ارزیابی‌ها را شامل نمی‌شود: احساس مسئولیت، رعایت اصول اخلاقی و اخلاق پزشکی ارتباط شخص با همکاران و بیمار، توانایی استفاده صحیح از آزمایش‌ها و تصویربرداری‌های لازم و بررسی کردن آنها، قدرت ثبت یافته‌های بالینی و معاینه‌ای و نوشتن تاریخچه پزشکی خوب و شرح عمل دقیق که کارآیی داشته باشد - همه و همه نکات ارزشمندی هستند که با ثبت، تجربه نویس با «لاگ بوک» میسر نخواهد شد.

References:

- Achuthan R, Grover K, MacFie J. A Critical Evaluation of the Electronic Surgical logbook. BMC Medical education 2006, 6:15 doi:10.1186/1472-6920-6-15
- Brouwer R, Kiroff G. Computer-Based Logbook for surgical Registrars. Anz j.surg.2002;72:57-61
- Froehlich S, Kasch R, Schwanitz P, et al. Logbook of learning targets for special educational Skillsin Orthopaedic and Trauma Surgeryfor Undergraduate medical Training. Z Orthop Uunfall. 2013 Dec; 15(6):610-31. Doi: 10.1055/s-0033-135 1065.Epub 2013Dec17